

Plotselinge opmars van schurft

REGIO // 8-9

Kopers uit Randstad slaan toe op huizenmarkt in Limburg

ECONOMIE // 22-23

Sint en stress: het kan echt zoveel relaxter!

L-MAGAZINE // 8-12

De Limburger

sinds 1846

175
jaar

Zo werkt de triage: wie krijgt een ic-plek?

LS // 9-11

Maatregelen 'lastig en ingrijpend'

Nieuwste virusvariant baart zorgen

UITGELICHT // 2-3
CORONA // 15-17

DEMOCRATEN ROERDALEN

Drugscrimineel startte coalitiepartij

HERKENBOSCH

DOOR SIMON DOESBORGH EN PAUL BOTS

Coalitiepartij Democraten Roerdalen is in 2009 opgestart door een in Duitsland veroordeelde en gezochte drugscrimineel, Peter W. Huidig wethouder Jan Smits van de gemeente Roerdalen werd op verzoek van deze man, partijleider.

Dat lijkt een ernstig geval van ondermijning, zo zeggen deskundigen

tegen *De Limburger*. De initiatiefnemer van de partij Democraten Roerdalen werd in 1992 bij onze oostburen tot zeven jaar cel veroordeeld in een drugszaak, maar zat zijn straf nooit uit. De veroordeling is nu verjaard.

In Nederland is W. in 2003 in hoger beroep veroordeeld tot een taakstraf omdat hij een douanier een gebroken kaak heeft geslagen.

W. gaf naar eigen zeggen in 2009 een lening van zo'n tienduizend euro aan de nieuwe partij.

Recent kocht de gemeente van hem voor zeven ton een pand binnen het

nieuwe centrumplan van Herkenbosch. Wethouder Jan Smits verdedigde die aankoop in september als portefeuillehouder tijdens het besluitvormende debat in de gemeenteraad.

Daarmee heeft hij zich schuldig gemaakt aan belangenverstrengeling, zeggen integriteitsdeskundigen tegen *De Limburger*.

Smits beweert delening niet te kennen en zegt dat de oprichter zich snel na de start niet meer liet zien. Toch had hij het gedeelde verleden wel aan de gemeenteraad moeten melden, stellen deskundigen.

In het college besprak hij dat pas nadat er journalistieke vragen werden gesteld.

Het feit dat een veroordeelde man een partij opricht om grip te krijgen op ontwikkelingen in zijn woongemeente, duidt volgens deskundigen op ondermijning.

„Eerlijk gezegd heb ik nog nooit zo'n sterk voorbeeld gezien van mogelijke ondermijning”, reageert Hansko Broeksteeg, universitair hoofddocent decentral bestuurs aan de Nijmeegse Radboud Universiteit.

Het omstreven verleden van de Democraten Roerdalen was binnen

het gemeentehuis al jaren bekend. Volgens burgemeester Monique de Boer-Beerta 'ploppen' hierover telkens tijdens de verkiezingen geruchten op.

Ze heeft die onderzocht, maar ze zag geen aanleiding om in te grijpen, omdat zaken zich te lang geleden hebben afgespeeld.

Het CDA liet voorafgaand aan de coalitievorming de zaak onderzoeken, maar zag geen obstakel om samen met Democraten Roerdalen te regeren.

LS // 14-17

HET WEER

LS // 28

VANDAAG

MORGEN

BEZO RGKLACHTEN DELIMBURGER.NL/SERVICE OF 088 - 7780888

WINKELPRIJS € 3,99

MEDIA HUIS LIMBURG DELIMBURGER.NL

8 710404 000 187

De veroordeelde, de wethouder en een vastgoeddeal

Een in Duitsland voor drugssmokkel tot zeven jaar cel veroordeelde man stond aan de wieg van een huidige coalitiepartij in Roerdalen. Hij schoof zijn zoon naar voren als voorzitter, wat vraagtekens oproept. Zeker nu de gemeente vastgoed koopt van diezelfde man. En de wethouder van 'zijn' partij dat in de raad verdedigt. „Ik heb nog nooit zo'n sterk voorbeeld gezien van mogelijke ondermijning.”

DOOR **PAUL BOTS** EN **SIMON DOESBORGH**
FOTO'S **JOHN PETERS** EN **GETTY IMAGES** BEELDBEWERKING **DE LIMBURGER**

I„Ik was zestien toen de douane al een magazijn op mij leegschoot.” Peter W. (70) is geen doorsnee-inwoner van Herkenbosch. Hij woont in het uiterste puntje van de gemeente, vrijwel op de Duitse grens. Wie in zijn geschiedenis duikt, stuit op verhalen over drugssmokkel en spectaculaire ontsnappingen. Zelf doet hij er anno 2021 laconiek over, om vervolgens te beginnen over de kogels die om zijn oren vlogen. Ach, verzucht hij. „Mijn leven is alleen maar zo'n gevecht.” Een gevecht dat in internationale recht-bankarchieven sporen heeft achtergelaten. In 1992 wordt hij in Duitsland veroordeeld tot een celstraf van zeven jaar wegens drugshandel. Een straf die hij volgens de Duitse justitie nooit heeft uitgezeten. Over het waarom doet W. in de jaren na zijn veroordeling niet geheimzinnig. Hij sprong uit het raam van de rechtbank toen hij merkte dat het daar de verkeerde kant opging, zegt hij tegen de website *misdaad-journalist.nl*. Hij gaat in beroep en vecht in 2001 zijn veroordeling aan bij het Europese Hof. In alle gevallen vangt hij bot.

De veroordeling is verjaard maar het Openbaar Ministerie in Duitsland wil vanwege de privacy niet zeggen wanneer dat is gebeurd. Volgens W. zelf is hij pas sinds een jaar of vijf van de Duitse justitie verlost. In zijn woonplaats blijft hij al die tijd zakelijk actief. Zo helpt hij 1994 in Herkenbosch een tuindersechtpaar met financiële problemen uit de brand. Hij wordt mede-eigenaar van hun bedrijf. Vlak na de millenniumwisseling verkopen ze hun kassen, grond en huis voor 1,8 miljoen gulden (ruim 800.000 euro) aan de gemeente. Op het perceel wordt uiteindelijk een supermarkt van Jan Linders gebouwd. W. is betrokken bij meer vastgoeddeals. Samen met een zakenpartner trekt hij bijna 8 ton in guldens, (zo'n 350.000 euro) uit voor het pand van de

chinese aan de Hooftstraat, dat ruim twintig jaar later een opmerkelijke rol zal gaan spelen. Waarover later meer. Terwijl deze overeenkomsten net zijn gesloten verschijnt W. ook in Nederland voor de rechter, nadat hij een Duitse douanier een gebroken kaak heeft geslagen. In hoger beroep wordt hij in 2003 veroordeeld tot een taakstraf van honderd uur en betaling van een schadevergoeding.

Oude gemeentehuis
Met dit in het achterhoofd is het niet vreemd dat het gemeentebestuur de schrik om de oren slaat als op 28 oktober 2008 juist Peter W. aanschuift bij de al maanden lopende onderhandelingen over de verkoop van het voormalige gemeentehuis in Herkenbosch. De man met omstreken reputatie wordt

geïntroduceerd als financier. Diens zoon Alexander is de beoogde nieuwe eigenaar. Een poging van de gemeente om de verkoop alsnog af te blazen strandt bij de rechter.

En zo kan het gebeuren dat vader en zoon W. op 27 april 2009 via een ingewikkelde constructie met twee tussenpersonen voor 1,75 miljoen euro eigenaar worden van het oude gemeentehuis. Een zogeheten Bibob-toets, die moet voorkomen dat de gemeente meewerkt aan het witwassen van crimineel geld, bestond volgens de gemeente nog niet. En het begrip ondermijning – infiltratie van de onderwereld in de legale bovenwereld – kwam in die tijd nog niet voor in het woordenboek van bestuurlijk Nederland. Toch heeft de gemeente 'alle andere mogelijkheden benut' om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen, zegt ze. Dat is ook voelbaar in de koopovereenkomst, die getuigt van gemeentelijk wantrouwen. Zo mag W. het gebouw pas écht in handen krijgen als de laatste ambtenaar weg is. Ook sluit Roerdalen voor tien jaar een bestemmingsplanwijziging uit.

“

Ik was zestien toen de douane al een magazijn op mij leegschoot. Mijn leven is alleen maar zo'n gevecht.

Peter W.

Dat wantrouwen wordt ook gevoeld door W. senior. Bij alles wat hij in Roerdalen wil ontwikkelen wordt hij tegengewerkt, vertelt hij ruim tien jaar na dato. Niet voor niets richt hij een paar maanden na het gedoe rond het ex-gemeentehuis een politieke partij op, vertelt hij. Formeel is zoon Alexander

oprichter en tevens eerste voorzitter van de partij Democraten Roerdalen. Penningmeester is de financieel adviseur die ook namens de twee heeft onderhandeld over aankoop van het gemeentehuis. Niemand maakt er een geheim van dat achter de schermen vader Peter de kartrekker is.

De twee hebben ook een lijsttrekker voor hun nieuwe partij op het oog: Jan Smits uit Herkenbosch. Volgens W. senior past deze man perfect in z'n plan om een voet tussen de deur te krijgen in het gemeentebestuur en een „andere politiek“ in Roerdalen te krijgen. De beoogd lijsttrekker is CDA-lid maar ontevreden over zijn lage plek op de kieslijst van die partij.

Smits wordt door W. senior benaderd en besluit over te stappen naar het nieuwe Democraten Roerdalen. Dat er geruchten de ronde doen over de criminele activiteiten van W. vormt geen belemmering. Smits: „Dat is misschien mijn naïviteit geweest. Ik heb er destijds niet naar gevraagd. Ik heb alleen duidelijk gemaakt dat we een discussie gaan krijgen als hetgeen mensen in

de partij denken conflicteert met mijn eigen gedachten."

Ondermijning

Om Democraten Roerdalen een goede start te geven, geeft W. de partij naar eigen zeggen een lening van zo'n 10.000 euro „zodat ze wat spulletjes konden betalen". Die lening wordt volgens hem besproken met het bestuur en alle kandidaten, inclusief Smits. Een maand nadat de partij in 2010 bij de verkiezingen één zetel krijgt en Smits dus raadslid wordt, gebeurt er iets opmerkelijks. Zijn vrouw treedt als administratief medewerker in dienst bij de tandartsenpraktijk van Alexander W. in het voormalige gemeentehuis. Die optelsom riekt naar een poging om met crimineel geld invloed in de bovenwereld te krijgen. Ondermijning. De aanpak hiervan is de laatste jaren speerpunt in bestuurlijk Nederland. Dit mede na signalen dat de zware drugscriminaliteit via de politiek probeert om in het lokale bestuur voet aan de grond te krijgen. Hansko Broeksteeg, universitair hoofddocent decentraal bestuur aan de Nijmeegse Radboud Universiteit, reageert verbaasd als hem de kwestie-Roerdalen wordt voorgelegd. „In dit geval ligt het er wel heel dik bovenop, hè. Eerlijk gezegd heb ik nog nooit zo'n sterk voorbeeld gezien van mogelijke ondermijning. Zo openlijk."

Geweten

Smits reageert geprikkeld op deze uitdaging „Ik heb op geen enkel moment gedacht iets tegen mijn geweten in te doen." En die lening? „Ik heb nooit een leningovereenkomst gezien en er is nooit een aanmaning gestuurd, in ieder geval niet aan mij. Ik sluit niet uit dat W. geld in de partij stak. Een donatie of een lening? Ik heb mij er destijds niet mee beziggehouden." Volgens Smits ging het bestuur over de financiën. Een bestuur is er niet meer en de boeken zijn nooit overgedragen. Het geheugen van de wethouder hapert, schampert W. „Ik heb Smits meermaals

aangesproken op de achterstallige betalingen." Het contact tussen W. en Smits verslechterde sowieso al snel. Smits: „Alexander stond op de lijst. Hij heeft maar drie of vier keer bij een fractieoverleg gezeten, daarna heb ik hem nooit meer gezien." Met Peter W. zegt Smits grofweg sinds de zomer van 2010, op één ontmoeting na, niet meer te hebben gesproken.

W. is teleurgesteld in 'zijn' Democraten Roerdalen. Hij hoopte invloed te krijgen in het gemeentehuis, maar is naar eigen zeggen alleen maar tegengewerkt. „Vanaf die eerste lening werden ze de vijand. Ze hebben ons nooit meer uitgenodigd en ik heb het geld nooit teruggekregen."

Ontslag

In 2012 stappen zoon Alexander en zijn kompaan uit het bestuur van Democraten Roerdalen. Smits' vrouw raakt in ongenade bij haar werkgever. Haar baas vraagt na een woordenwisseling met Peter W. in 2013 haar ontslag aan. Na een gewonnen rechtszaak krijgt ze 10.000 euro aan misgelopen salaris toege-

wezen. Het verhaal rond Smits en W. gaat verder. Jaren verstrijken. Democraten Roerdalen sleept in 2018 drie zetels in de wacht en wil meeregeren. Het CDA kent de signalen over het omstreden verleden van de beoogde coalitiepartner. Ze laten een onderzoek uitvoeren, waarover CDA-fractieleider Jeroen Cremers slechts één ding kwijt wil: „De resultaten zijn voor ons geen aanleiding geweest om niet met die partij in zee te gaan." Smits doorstaat ook de officiële gemeentelijke integriteitstoets en wordt wethouder. Een interne melding wordt nooit gedaan, terwijl de geruchten al jaren rondzingen, zegt burgemeester Monique de Boer-Beerta. „Iedere verkiezing ploppen dezelfde geruchten weer op. Ik heb in het verleden een verkennend onderzoek gedaan naar mogelijke belangenverstrengeling. Dit onderzoek heeft niets opgeleverd." Volgens haar bleken geruchten niet te kloppen of bleek „dat er geen actuele feiten overbleven die vanuit integriteit, openbare orde of veiligheid relevant waren." Oftewel: de veroorde-

lingen zijn bij haar bekend, maar zijn zo oud dat ze er niet meer toe doen.

Zo kan het dus gebeuren dat de nieuwe wethouder Smits in 2019 samen met toenmalig wethouder Eugénie Cuijpers (CDA) en enkele ambtenaren het gesprek aangaat met Peter W. en zijn vertegenwoordiger. Gespreksonderwerp: de toekomst van het voormalige pand van het chinees restaurant in Herkenbosch. Het pand van de man die aan de wieg stond van Smits' partij en die naar eigen zeggen nog duizenden euro's van die partij te goed heeft.

Als Cuijpers in 2021 om gezondheidsredenen opstapt, is het Smits die in de gemeenteraad vol passie een nieuw centrumplan verdedigt. Roerdalen dekt zelf een tekort van 1,5 miljoen euro. Geld dat onder meer nodig is om voor 7 ton de voormalige chinees van W. te kopen. Een pand dat W. twintig jaar eerder voor de helft van dat bedrag kocht. Over zijn oude banden met W. zwijgt Smits. Het plan wordt goedgekeurd, tot verbijstering van de voltallige oppositie, die tegenstemt.

Is de aankoop een goedmakertje van Smits voor zijn partijfinancier, zoals in Herkenbosch na het raadsbesluit wordt geïstudeerd? Nee, zeggen beiden. Volgens W. levert de chinees hem alleen maar verlies op. Integriteitsdeskundige Willeke Slingerland - lector Weerbare Democratie, Saxion Hogeschool - en Rob van Eijbergen -

“

Ik heb op geen enkel moment gedacht iets tegen mijn geweten in te doen.

Wethouder Jan Smits (foto boven)

hoogleraar integriteit, Vrije Universiteit - oordelen hard over de gang van zaken. Deze casus maakt volgens Slingerland duidelijk dat het integriteitsbeleid in de gemeente heeft gefaald. „Er ontbreekt hier een kritische houding om belangenverstrengeling, integriteit en ondermijning binnen het gemeentebestuur bespreekbaar te maken.” Roerdalen lijkt volgens haar „een vrijhaven voor criminelen die geld willen witwassen en uiteindelijk waardevolle connecties krijgen binnen het gemeentehuis.”

Anti-witwaswet

Slingerland, Broeksteeg en Van Eijbergen zijn sowieso verbaasd dat de gemeente in de kwestie geen nader onderzoek op basis van de anti-witwaswet Bibob heeft gedaan. Slingerland: „Gemeenten zijn vaak goed van vertrouwen.”

Volgens burgemeester De Boer is er wel een 'eigen onderzoek' gedaan. Dat gaf vanwege de lange tijd die sinds W's veroordelingen is verstreken geen aanleiding tot een verdergaande Bibob-toets. Ze wijst ook op 'het maatschappelijk doel': de positieve ontwikkeling voor Herkenbosch. Smits verwoordt het minder cryptisch: „Als we iets willen met het centrumplan, zullen we met een eigenaar moeten praten. In dit geval is dat W. Dan kunnen we natuurlijk zeggen 'dat moeten we niet doen, want hij heeft een achtergrond', maar dan krijg je dus niets van de grond, hè.”

Volgens hoogleraar Van Eijbergen is er sprake van belangenverstrengeling, ook al hebben Smits en W. geen contact meer. „Hij had het zo makkelijk anders kunnen doen door zijn betrokkenheid te melden en door dit centrumplan bij een collega te belegen.”

Het college besprak de kwestie pas nadat *De Limburger* de zaak aankaartte. Burgemeester en wethouders vinden de vragen over Smits' rol 'vergezocht'. Ambtenaren hebben het centrumplan zelfstandig voorbereid, het college beslist collectief en zodoende kan Smits dus best portefeuillehouder blijven. De wethouder zelf vermoedt een politieke afrekening. „Blijkbaar vinden mensen het nog interessant om dit soort verhalen boven tafel te krijgen. Dat zal mij als ik het zo beluister tot in lengte van jaren blijven achtervolgen.” En W.? Die heeft het helemaal gehad met Roerdalen, zo vertelt hij. Zijn familie trekt zich de komende jaren terug uit die gemeente en gaat meer over de grens kijken, waar ze inmiddels aspergevelden exploiteert en horecabedrijven runt in Wassenberg en Wegberg. De projecten in Roerdalen hebben vooral ergernis en verlies opgeleverd, vertelt senior. „Zo zijn ook twintig jaar van mijn leven weggelopen.” En die lening, gaat hij die nog terugvragen bij Smits of zijn partij? „Nee. Laat ze er maar gelukkig mee worden, met al die oneerlijkheid.”

REAGEREN?
paul.bots@delimburger.nl
simon.doesborgh@delimburger.nl

Binnenskamers

Politieke vertragingstactiek: we gaan filibusteren!

Het wereldrecord filibusteren staat op 24 uur en 18 minuten. In 1957 gevestigd door de Amerikaanse senator James Strom Thurmond. Met een redevoering van meer dan een dag probeerde hij een wet te saboteren die de stemrechten van zijn zwarte landgenoten zou waarborgen. Zieken om te ziekten, daar komt filibusteren op neer. Het woord kent een weinig parlementaire herkomst. Filibusters was de benaming voor vrijbuiters die in de negentiende eeuw met een leger in het Caribisch gebied en Midden-Amerika eigen staatsjes probeerden te vestigen. In de politiek raakte de omschrijving in zwang voor volksvertegenwoordigers die hun zin proberen te krijgen door oeverloos te praten. „We gaan filibusteren”, riep Tweede-Kamerlid Pepijn van Houwelingen van Forum voor Democratie vorige week tijdens hetzelfde debat waarin hij ook de tribunaal voor misdrijven begaan onder coronaregime aankondigde. Hij doelde op de 23 uur spreektijd die zijn partij had laten reserveren tijdens een commissievergadering over het wetsvoorstel om coronatoegangsbewijzen breder in te zetten. Een voorstel waarvan het voorlezen ook zonder filibusteren al heel wat tijd opsleurde. Klok en vergeet niet tussendoor adem te halen: het voorstel tot wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met aanpassing van de tijdelijke regels over de inzet van coronatoegangsbewijzen bij niet-essentiële detailhandel en niet-essentiële dienstverlening op publieke plaatsen. De poging van Forum bleek een filibustertje van niks. Na anderhalf uur hield voorman

Thierry Baudet het al voor gezien. Filibusters hebben het in Nederland ook een stuk moeilijker dan hun Amerikaanse tegenhangers. In de meeste debatten gelden beperkte spreektijden. Alleen bij wetsvoorstellen zijn parlementariërs eigen baas. Voorwaarde is dat ze bij het onderwerp blijven en niet in herhaling vallen. Voorlezen uit het telefoonboek of een willekeurig kinderboek voorlezen, zoals senator Ted Cruz in 2013 deed, mag dus niet. Met die beperkingen is filibusteren zelfs voor van nature breedsprakige politici een hele toer. Martin van Rooijen, oud-Kamerlid voor 50Plus (foto links), kan erover meepraten. Samen met PVV-collega Edgar Mulder (rechts) sloeg hij eind 2017 aan het filibusteren. Met vijftien en respectievelijk twintig uur spreektijd wilden ze bereiken dat die week niet meer gestemd kon worden over de afschaffing van een belastingwet. Met als gevolg dat die wet niet in 2019, maar pas een jaar later door de papierversnipperaar zou kunnen. Na vierenhalf uur praten waren zowel zijn stem als Van Rooijen zelf aan het eind van hun latijn. Mulder nam het stokje over met een betoog dat begon bij de belastingmoraal van de oude Grieken in 800 voor Christus. Hij bleek niet te beroerd een verzoek te honoreren grotere sprongen door de tijd te maken: „Oké, dan sla ik een paar jaar over en kom ik bij Aristoteles”. Toen hij na bijna drie uur in de middeleeuwen was beland, maakte een vermoeide Kamermeerderheid met een ijlings aangenomen ordevoorstel een eind aan de geschiedenisles. Missie mislukt. Ook dat is filibusteren: je maakt er geen vrienden mee en de kans op slagen is nihil. Zo leert de geschiedenis.

Van gemeentehuis en gouvernement tot Binnenhof. Verslaggever Hans Goossen geeft een inkijkje in de Limburgse en landelijke politiek.